

SLOVENSKI VESTNIK

CELOVEC
SREDA
20. OKT.
1993

Letnik XLVIII.
Štev. 42 (2726)

Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort
Klagenfurt

Poštni urad 9020
Celovec
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt

Cena: 8 šil.
40 tolarjev

P. b. b.

Zveza koroških partizanov
vabi

ob dnevu mrtvih
na spominsko svečanost,
ki bo letos na pokopališču v Šentrupertu.

Tam počiva 90 partizanov več narodnosti, ki
so dali življenja za našo svobodo.

Svečanost bo v soboto, 30. oktobra, ob 15. uri.

Pred tednom varčevanja

Prihodnji teden je spet namenjen varčevalcem. V naših bančnih ustanovah, Zvezi-Bank in posojilnicah po vsej Koroški, so se nanj skrbno pripravili. Najmlajšim bodo izpraznili hranilnike in jih obdarili, ponekod pa tudi pogostili. Praznihi rok iz bančnih ustanov pa ne bomo odhajali tudi odrasli, tako varčevalci kot posojilojemalci. Prijazni bančni uslužbenci pričakujejo naš številni obisk. Prav prijetno pa bo seveda obiskati tudi sodobno preurejeno posojilnico v Škocijanu (slika), ki so jo slovesno odprli preteklo soboto. O tem pa več na 2. strani.

„Dunajsko izjavo SE je treba prebrati temeljito!“

Tiskovna konferenca predsednika ZSO dr. Marjana Sturma in strokovnih sodelavcev Evropskega sveta Brigitte Busch in dr. Mirka Wakouniga pretekli teden je pri nekaterih posameznikih in organizacijah koroških Slovencev dvignila precej prahu. Najbolj protestirajo zaradi Sturmovih pohvalnih besed o Dunajski izjavi, ki jo je podpisalo vseh 33 udeleženi predsednikov evropskih držav. Izjava manjšinske pravice definira kot kulturne človekove pravice, za zaščito teh pa uvaja novo institucijo – evropsko sodišče za človekove pravice. S to pomembno spremembo obravnavanja manjšin naj bi odpadla potreba po kolektivni borbi za manjšinske pravice.

Sturm pa se je na isti tiskovni konferenci tudi kritično izrekel o iniciativi za skupno narodnostno zastopstvo, ki jo je začel izvajati Narodni svet koroških Slovencev. O obeh spornih problemih več preberite v komentarju Brigitte Busch in v pogovoru z dr. Marjanom Sturmom.

Boj za pravice žensk še ni končan

Ob 50-letnici I. kongresa Slovenske protifašistične ženske zveze v Dobrniču na Dolenjskem

Leta 1942 in v prvi polovici 1943. leta, v času vojne vihrice, so se po vsej Sloveniji pojavile pobude za ustanovitev ženskih protifašističnih organizacij. Vendar je bila pot do prvega kongresa Slovenske protifašistične ženske zveze, ki je potekal 16. in 17. oktobra 1943 v Dobrniču pri Trebnjem, dolga in trnjeva. Prehodile so jo ženske z napredno miselnostjo, da si lahko skupno z moškimi utrejo pot do enakopravnosti, svobodnega odločanja, volilne pravice in bojnega položaja žensk na vseh področjih. Narodnoosvobodilno gibanje je bilo velika prelomnica za usodo slovenskega naroda in tudi za drugačno vrednotenje žensk v politiki in družbi. Vodstvo osvobodilnega boja je znalo prisluhniti prebujanju ženskih hotenj, ki niso bila povezana z ideološkimi nagnjenji. Po kočevskem Zboru odposlancev slovenskega naroda je bil sklican mladinski in ženski kongres v okupirani Sloveniji. Ustanovnega kongresa SPŽŽ v Dobrniču se je udeležilo 160 žensk od 220 izvoljenih in delegiranih aktivistk in bork različnih starosti, poklicev, vernih in ateistk. Na kongresu je bila sklenjena nova organizacija slovenskih antifašističnih žensk. Izvoljeno je bilo vodstvo s predsednico Angelo Ocepek in sekretarko Marjo Rupena-Osolnik. Ženske so sprejele osnovno nalogo pod geslom „Vse za osvobodilno fronto do končne zmage“. S ta

ko organizacijo so ženske prišle v vsako slovensko vas tudi na Primorsko in Koroško. Ženska kri je v tem vojnem obdobju prav tako pojila slovensko zemljo kot kri moških.

Angela Ocepek, prva predsednica SPŽŽ

Enako so bile preganjane in hrabro so prenašale vse vojne grozote. Volilno pravico so si priborile že v vojnem času, kasneje je bila samo še zakonsko potrjena.

Nedeljske spominske svečanosti se je udeležilo daleč preko tisoč žensk, predvsem delegatke ustanovnega kongresa, borke, vojne in povojne aktivistke, delegatke Zbora odposlancev v Kočevju in poslanke slovenskega parlamenta. Ob tem je bila odprta tudi

posodobljena spominska soba v Dobrniču in predstavljena publikacija, v kateri je prikazana zgodovinska pot slovenskih žensk in njihov položaj danes.

Svečanosti se je udeležila tudi štiričlanska delegacija Zveze slovenskih žena iz Koroške.

Proslava je pokazala, da to ni bil le spomin takratnih udeleženk, ampak tudi povečana aktivnost ženskih frakcij v strankah in Uradu za žensko politiko pri vladi R. Slovenije. Izražena je bila želja po čim večji enotnosti pri zahtevi, naj se dosežene pravice ne zmanjšujejo, in opozorilo na velik potencial ženskega znanja in prizadevnosti, ki ga mlada država Slovenija vse premalo koristi pri gospodarskem, kulturnem, zdravstvenemu in socialnemu razvoju.

Udeležence spominske svečanosti so sprejele resolucijo, v kateri izjavljajo, da so ponosne na zgodovinsko opredelitev za OF in NOB, saj so se borile za ohranitev, svobodo in neodvisnost slovenskega naroda, za pravice žensk in otrok in za ceno velikih žrtev in naporov dosegle zelo pomembne rezultate, od volilne pravice do zakonsko izenačenih možnosti za izobraževanje, delo in napredovanje. „Zato ne dovolimo, da bi se te civilizacijske vrednote in pridobljene pravice spet zavrgle in ženske ponovno potisnile zgolj v zasebnost družine.“ Nadalje v resoluciji zahtevajo, naj stranke opustijo medsebojne razprti-

je, odločno nasprotujejo poskusom zanikanja NOB in žrtev nacizma, hkrati s poskusi njegovega oživljanja ter naraščanju nacionalne in verske nestrpnosti, ki ogrožajo mir in varnost tako doma kot po svetu. Ob koncu resolucije pozivajo vse ženske doma in po svetu, da se odločno in dejavno borijo za mir, svobodo in neodvisnost vseh in vsakogar, ljudstev, narodov in držav.

M.K.

DOBER VEČER, SOSEDI! GUTEN ABEND, NACHBAR!

BOROVlje, v petek, 22. 10. ob 20. uri pri Cingelcu na Trati

Sodelujejo: Sekstet Borovlje, MoPZ Borovlje, MGv Rangsburg iz Rangsburga (Mölltal);

GLOBASNICA, v nedeljo, 24. 10. ob 20. uri v avli ljudske šole

Sodelujejo: Otr. zbor „Živ-žav“, MePZ „Peca“, MoPZ „Franc Leder-Lesičjak“, Gem. Chor Globasnitz, MePZ „Gorišnica“; **slavnostni govornik:** dr. Christof Zernatto;

ŽELEZNA KAPLA, v ponedeljek, 25. 10. ob 19.30 v farni dvorani

Sodelujejo: Coppl Vokal, Kvartet „Rož“, družina Zwitter, gem. Chor der Pensionisten-Ortsgruppe Eiskappel, MePZ in recitatorska skupina SPD „Zarja“; **slavnostna govornica:** dež. poslanka Melitta Trunk; **pozdravni govor:** župan dr. Dietfried Haller

RADIŠE, v ponedeljek, 25. 10. ob 20. uri v kulturnem domu

Sodelujejo: pesnika Andrej Kokot in Michael Guttenbrunner, MGv Schneerose iz Šmarjete v Rožu, pevske skupine SPD „Radiše“, **slavnostni govornik** mag. Peter Kaiser.

PRISRČNO VABLJENI!

Minuli teden je moj sin moral izpolniti obrazec za šolo. Pod geslom „materinščina“ je napisal „slovenščina in nemščina“. Pokazal mi je listek in vprašal, kaj menim o tem. Svojo odločitev je utemeljil, češ da – čeprav nismo govorili slovensko, ko smo se priselili na Koroško – zdaj govori, bere in celo sanja v obeh jezikih.

V čem je Dunajski vrh v zvezi z navadnim statističnim obrazcem? Dunaj je da-

Brigitte Busch

Vrh Sveta Evrope na Dunaju

leč in „Dunajski vrh“ je še bolj oddaljen od vsakdanjega življenja na Koroškem. Kljub temu sem prepričana, da dunajska izjava, ki so jo sprejeli predstavniki evropskih držav v teh dneh, marsikaj pomeni za nas. Kulturne in jezikovne pravice manjšin in zagotovljene človekove pravice bodo sestavni del evropskega prava. S tem, da ne bodo vezane na ugotavljanje manjšin ne na priznavalni princip ne na „potrdilo pokolenja“ so do stopne vsakomur. Svet Evrope prizna torej kulturno in jezikovno mnogoličnost evropskih regij in poziva k enakopravnemu sožitju manjšin in večin. Vsak posameznik naj ima pravico doraščati, se izobraževati in „biti doma“ v obeh kulturah in jezikih. Dodatni protokol h konvenciji o človekovih pravicah bo skrbel, da bo ta pravica tudi iztočljiva pri sodišču v Strasbourgu. V tem smislu ima moj sin prav, da zase zahteva dve „materinščini“.

Na Dunaju je Svet Evrope sklenil tudi program ukrepov, ki služijo vzpostavitvi in razvoju zaupanja med manjšinami in večina. Impulz za ta program prihaja prav iz Koroške.

Pred tremi leti je celovška univerza skupaj s Svetom Evrope priredila seminar o „interkulturnem učenju v službi človekovih pravic“. Najvažnejše spoznanje je bilo, da ločevanje po narodnostnih kriterijih ruši zaupanje in da je treba podpirati skupne iniciative „na terenu“. Na letošnjem seminarju v marcu so se v Celovcu srečali predstavniki takšnih iniciativ iz vzhodne in zahodne Evrope in predstavili svoje delo: skupna vzgoja turško in nemško govorečih otrok v Berlinu, večjezična radijska postaja v Zakarpattju, regionalni razvoj hrvaških in srbskih naselbin v Gorskem Kotarju na Hrvaškem in mnogo drugih. Kot partner Sveta Evrope skrbi za ta program delovna skupina na celovški univerzi.

Kako dunajsko izjavo izpolnimo z življenjem, je zdaj odvisno od nas. Kdo bi pred nekaj leti verjel, da bodo naša borba proti ločevanju v šolah in družbi na Koroškem in naši predlogi priznani na vrhu Sveta Evrope? Zdi se, da včasih lahko uspe uresničiti tudi utopijo.

Svojemu sinu sem rekla: „Dobro si se odločil, da si tako izpolniš obrazec za šolo.“

KOMENTAR

V Škocijanu prenovljena stavba posojilnice

Sredi Škocijana, v sosesčini Bank Austria so v soboto slavnostno odprli pravo lepoto, filialo dobrolske posojilnice Podjuna. Čeprav škocijanska posojilnica obstaja že 15 let, v zadnjih letih, po združitvi slovenskih denarnih ustanov, pa je postala ena izmed podružnic centrale v Dobri vasi, pa je bila v denarnem prometu premalo udeležena tudi zaradi neprepoznavnosti in preskromnega zunanega izgleda.

Po lanskoletni adaptaciji filiale v Sinči vasi se je upravni odbor centrale v Dobri vasi odločil za posodobitev oz. temeljito prenovo posojilnične stavbe v Škocijanu. Načrt je kot v Sinči vasi izdelal domači arhitekt Tomaž Hudl iz Nonče

vasi, notranjo ureditev in opremo pa je oblikovala arhitektka Veronika Rutar-Grilc. Oba sta svoje delo temeljito opravila in stavba je postala prava lepota. Predsednik „Podjune“ Tinej Wastl, ki je vodil otvoritveno svečanost, je pozdravil tudi častne goste, med njimi generalnega konzula Republike Slovenije dipl. inž. Jožeta Jeraja, predsednika Zveze slovenskih zadrug Mihija Antoniča, predsednika velikovške trgovinske zbornice Stefana Hasseja in prisotne škocijanske občinske odbornike. Mihi Antonič je podjunskim odbornikom in članom posojilnice za ta podvig čestital in orisal delovanje celotne Zveze slovenskih zadrug in še posebej Posojilnice-Bank „Podjuna“. Ta se s

Ob otvoritvi prenovljene posojilnice je zapel moški zbor „Vinko Poljanec“

Neuspela stavka slovenskih policistov

Po petih dneh stavke, ki so jo predpretekli in pretekli teden izvedli slovenski policisti, se je na predlog slovenske vlade preteklo sredo na izredni seji zbral državni zbor in „napravil red“. Po hitrem postopku je sprejel dopolnilo zakona o stavkah, s katerim je omejil pravico policistom, poleg tega pa še carnikom, delavcem v kontroli letalskega prometa in paznikom v kazensko popravni domovih.

Policijski sindikat se je seveda moral ukloniti omejitvi pravice in tako je njegov predsednik Zdravko Melanšek izjavil, da bodo policisti spoštovali odločitev zbora, sindikat pa bo preučil ukrepe za uresničitev stavkovnih zahtev. Te so predvsem v boljšem vrednotenju dela policistov, kar po-

meni višje plače. Slovenski premier dr. Janez Drnovšek je policistom sporočil, da državni proračun ne prenese povečanih izdatkov za policijo in da bo treba ta problem reševati v okviru novega zakona o delavcih v državni upravi.

Policijski sindikat je še napovedal, da bo verjetno zahteval odstop ministra za notranje zadeve Iva Bizjaka (SKD).

Policijska stavka torej ni uspela. V sporu je zmagovalac vlada, kateri pa sicer opozicija očita, da problema ni bila sposobna rešiti sama in je morala na pomoč poklicati državni bor. Največ očitkov za stavko, ki je slovenskemu uvoznemu gospodarstvu povzročila precej škode, pa leti na notranjega ministra.

Uvoza le za polovico izvoza

Meddržavna trgovinska bilanca med Avstrijo in Slovenijo se še slabšuje v škodo Slovenije. Po najnovejših podatkih dunajskega ekonomskega inštituta je Avstrija v letošnjem letu Sloveniji prodala za 4 milijarde šil. blaga, od nje pa kupila le za 2 milijardi. S tem se je majhna Slovenija na lestvici kupcev avstrijskega blaga povzpela na tretje mesto za Madžarsko in Češko in pred vsaj 50-krat večjo Rusijo.

Jan Stankowsky z dunajskega ekonomskega inštituta opozarja, da do uvožno-izvoznega nesorazmerja prihaja pred-

vsem zaradi visoke carinske stopnje za slovenske končne izdelke, ki so kar v 90 odstotkih višje ocarinjeni kot blago iz drugih držav.

Kritike na račun zunanjetrgovinskega primanjkljaja pa prihajajo tudi iz Slovenije. Gre do predvsem na račun lastne nesposobnosti in okorelosti. Slovenija namreč na Dunaju še nima niti predstavništva gospodarske oz. trgovinske zbornice niti ekonomskega svetovaleca na slovenski ambasadi, v nasprotju s tem pa se govori, da bo kmalu prišel stalni slovenski vojaški ataše.

svojo bilančno vsoto približuje prometu v višini 300 milijonov šilingov, še bolj pomembno pa je, da zelo skrbno gospodari in da ima nadpovprečno višino lastnega kapitala, ki dosega kar 7,7 odstotka ali 17 milij. šilingov. Škocijanski filiali je mnogo poslovnega uspeha zadel tudi Stefan Hasse od trgovinske zbornice Velikovec.

V okviru otvoritvene svečanosti so se udeleženci z enominutnim molkom poklonili spominu lani umrlega pobudnika in posojilniškega navdušenca Stefana Sienčnika, prireditelja pa je z ubranim petjem sooblikoval moški pevski zbor škocijanskega SPD „Vinko Poljanec“. Njegov dirigent Franci Starc se je posojilnici zahvalil za razumevanje in podporo kulturnemu delu, saj bodo v prenovljeni stavbi imeli prostor tudi pevci in društvena knjižnica.

Poleg redne bančne dejavnosti, katero bo v novi filiali nadalje vodila prizadevna Danica Slugovec, bo v Škocijanu tudi nočni trezor, dobrolska centrala pa kot prva banka v občini v teh dneh uvaja bankomat.

Naj ob tem tudi v časopisu ponovimo željo predsednika Posojilnice-Bank „Podjuna“, da bi se zadržniki, člani in vse prebivalstvo v čim večji meri posluževali uslug dobrolske centrale in sodobne škocijanske filiale.

J.R.

Franci Zwitter ml. novi koordinator narodnih manjšin sosednjih držav

V Bratislavi se je pretekli teden končalo 18. srečanje narodnih manjšin sosednjih držav, na katerem je na temo „Kultura narodnih manjšin v kontekstu evropskih sprememb“ razpravljalo nad 145 predstavnikov 15 narodnih skupnosti. Srečanje je tokrat organiziralo Hrvatsko kulturno društvo na Slovaškem, pokroviteljstvo pa je prevzel slovaški državni predsednik Kovacs.

Letošnje srečanje je bilo zagotovno eno najbolj napetih v zadnjih letih, saj je nakazalo napetosti prav v novonastalih državah, kjer prevladuje euforija enonacionalne državnosti.

Ob zaključku srečanja so se letošnji prireditelji zahvalili dosedanjemu koordinatorju in pobudniku številnih iniciativ dr. Franciju Zwitteru st. in za novega koordinatorja narodnih skupnosti sosednjih držav izvolili njegovega sina dr. Francija Zwittera ml.

Obširneje v prihodnji številki.

ŠIRITE SLOVENSKI VESTNIK

V teku postopek za konstituiranje sosveta

Urad zveznega kanclerja je sprožil postopek za konstituiranje sosveta za slovensko narodno skupnost. V smislu zakona je osrednji organizacijama posredoval seznam predlaganih članov. Svoje soglasje morata osrednji organizaciji Uradu zveznega kanclerja javiti do 4. novembra. Politične stranke SPÖ, ÖVP in FPÖ so imenovalle iste osebe, ki so bile člani sosveta že v preteklem mandatnem obdobju. V zadevi članov NSKS – ta je odklonil imenovanje – Urad zveznega kanclerja izhaja iz tega, da je NSKS potrdil dosedanje člane za sosvet. S tem je NSKS ponudil „časno rešitev“ iz zagate. Ker so tudi politične stranke imenovalle dosedanje člane, ni pričakovati kakih ugovorov, tako da se bo sosvet lahko konstituiral sredi novembra. S tem bi bilo zagotovljeno, da bi so-

svet lahko v zakonsko predvidenem roku obravnaval vprašanje finančnih podpor za leto 1994, kajti če ne bi prišlo do konstituiranja, bi slovenska narodna skupnost v letu 1994 ostala brez finančnih podpor Uraza zveznega kanclerja. Gre za približno 15 milijonov šilingov.

Podpredsednik NSKS mag. Pipp je v zvezi s sosvetom ostro napadel zveznega kanclerja Vranitzkega, kateremu očita „nekompetentnost“ pri reševanju manjšinskih vprašanj. Pipp je ponovno izpostavil zahtevo NSKS, da bi bil sosvet zaseden „po kriteriju moči“ posameznih slovenskih organizacij. Vranitzky po Pippovem mnenju ne želi nikakršnih sprememb, ki bi škodovala „socialdemokratski ZSO“. Zato napoveduje, da se bo NSKS povezal z ÖVP.

Aktualni pogovor s predsednikom ZSO dr. Marjanom Sturmom

Skupno zastopstvo vodi v etnični kataster!

Zaradi precejšnjega razburjanja v vrstah NSKS in EL, katerega naj bi povzročile izjave na nedavni tiskovni konferenci, in občutka, da je obravnavana problematika (Dunajska izjava SE, skupno zastopstvo) slabo razumljena ali celo zamegljena, smo predsednika ZSO dr. Marjana Sturma povprašali za podrobnejše razlago.

NSKS je sprožil pobudo za izvedbo povpraševanja v zvezi s skupnim zastopstvom koroških Slovencev. Kaj mislite o tem?

NSKS že nekaj časa želi poenotiti osrednji organizaciji. Ker so vse druge variante, kot npr. Perntalerjev model, propadle, želi to zdaj storiti preko skupnega zastopstva. Zato je treba najprej razjasniti pojme: Zakon o narodnostnih skupnostih v členih 3 in 4 govori o tem, da mora biti svet za slovensko narodno skupnost sestavljen tako, da so v njem ustrezno zajeta „politična in svetovnonazorska mnenja“ narodne skupnosti. Zakonodajalec je hotel zagotoviti politični in svetovnonazorski pluralizem znotraj manjšin, kajti osnovni avstrijski pravni red temelji na politični pluralnosti. Ker pa Avstrijska državna pogodba ugotavlja moči manjšine prepoveduje in posamezniku prepušča, da se k manjšini prizna ali ne, tudi priznanja ali nepriznanja ni mogoče preveriti.

Kriterij za avstrijsko manjšinsko zakonodajo torej ni moč manjšine ali posameznih političnih faktorjev znotraj nje, temveč idejnopolični pluralizem in dejavnost. Izhajati moramo iz tega, da se politične in svetovnonazorske linije manjšine bistveno ne razlikujejo od tistih, ki so uveljavljene v vrstah večine. Torej približno polovica tendira v levo-liberalno, polovica pa v konservativno smer.

Zakaj za avstrijsko manjšinsko zakonodajo ni odločilna moč manjšine?

Ker je priznavanje k manjšini subjektivna odločitev, ki jo ni mogoče preveriti. Ta plat avstrijske zakonodaje ima zelo pomembno lastnost, namreč tisto, da preprečuje ugotavljanje manjšine. To ni zanemarljivo prav iz vidika procesov modernizacije. Če bi namreč avstrijska zakonodaja uveljavila subjektivno priznavanje k manjšini kot kriterij za manjšinske pravice, bi npr. več

kot polovica k dvojezičnemu pouku prijavljenih otrok ne smela obiskovati dvojezičnega pouka. Zato se NSKS igra z ognjem, ko npr. zahteva ugotovitev moči manjšine oz. njenih posameznih faktorjev. Če zakonodajalec ugotovi, da zahteva, je prisiljen izvesti ugotavljanje manjšine.

Kako bi bilo mogoče doseči poenotenje organizacij?

Na predlagan način nikakor ne. Edini način je ugotavljanje manjšine. Če bi avstrijski parlament sprejel zakon, s katerim bi želel ugotoviti realno moč manjšine in tudi moč posameznih subjektov znotraj nje, bi moral za manjšino izvesti vpisovanje v volilni seznam in na podlagi tega bi se potem izvedle volitve za zastopstvo manjšine. Seveda bi se v tem primeru morala spremeniti celotna manjšinska zakonodaja. Argumentacija NSKS gre v to smer. Bojim se, da bodo določene politične sile na Koroškem kar kmalu prevzele to njegovo „pobudo“.

Pobuda NSKS torej iz pravih razlogov ni izvedljiva?

Poenotenje zastopstva manjšine prvič ni možno na osnovi veljavne avstrijske zakonodaje, drugič pa ne zaradi tega, ker o tem ni konsenza niti znotraj slovenske narodne skupnosti niti med avstrijskimi manjšinami. Predloga NSKS po moji vednosti ne podpirajo niti slovenski socialdemokarti, ne Zeleni, ne ZSO, ne SPZ, da omenim le nekaj organizacij na Koroškem in da o drugih avstrijskih manjšinah, ki bi morale tudi soglašati, ko gre za spremembo avstrijske manjšinske zakonodaje, sploh ne govorim.

Ugotavljanje manjšine res ne pride v poštev, vendar bi vse slovenske organizacije na Koroškem na prostovoljni podlagi lahko organizirale nekakšen forum, v katerem bi se diskutiralo o manjšinski politiki.

To bi bilo mogoče. Toda vprašanje je, o čem in kako naj bi tak forum odločal. V konkretnih narodnopolitičnih vprašanjih, ki izhajajo iz 7. člena ADP med ZSO in NSKS namreč ni razlik. Torej v zahtevah glede dvojezičnih vrtcev, razširitve radijskih in televizijskih oddaj, uradnega jezika, dvojezičnih topografskih napisov ipd. smo si bolj ali manj enotni. Obstaja pa osrednja razlika, ki pa je ideološke in svetovnonazorske oz. vrednostne narave. NSKS zagovarja koncept narodne skupnosti kot politično homogene enote. Ta pa nujno privede do tega, da je vsak, ki tega koncepta ne

sprejema, narodni izdajalec, asimilant, skratka nepravi Slovenec. Po tej logiki socialdemokrat ali pripadnik zelene stranke ni pravi Slovenec. Koncept narodne skupnosti kot politično homogene enote narodno skupnost zreducira na politično stranko.

Trenutno je NSKS skupaj z EL zašel v hudo krizo. Sami računajo za prihodnje volitve s približno 4000 glasovi, kar je po mojem mnenju preveč optimistično. Toda tudi ta številka ne zadostuje za doseg deželnozborskega mandata. Predvsem pa je to manjšina znotraj manjšine. Večji del manjšine podpira večinske stranke. Zato NSKS in EL mrzlično iščeta izhod iz krize, kako bi brez prestižnih izgub odstopila od samostojne kandidature za deželnozborske volitve. Zato potrebujejo nekaj novega, kar bi lahko ponudila svojim pristajšem v zamenjavo. To naj bi bilo skupno zastopstvo.

Kakšen koncept zagovarja ZSO?

Pluralizem v iskanju narodnostnih in tudi siceršnjih „življenjskih domov“. Smatra za dopustno, da se koroški Slovenci udeležujejo tudi v političnih strankah večine ali pa v

cialdemokracijo iz ideoloških razlogov ocenjuje negativno, prav tako pa tudi zelene. Gre za konservativno pojmovanje slovenstva na Koroškem. Če bi bila narodna skupnost res ne-ideološka enota, bi morali ob naslednjih deželnozborskih volitvah vsi podpreti Ano Blatnik, ker ima najboljše možnosti za izvolitev v deželni zbor, vsekakor boljše kot EL. Toda to iz ideoloških razlogov ne gre. Konservativni Slovenci iz ideoloških razlogov socialdemokracije ne morejo podpreti, ne glede na to, ali je zdaj ta stranka manjšini naklonjena ali ne. To je dejstvo, ki ga mi pri ZSO sprejemamo, zahtevamo pa, da tudi konservativno usmerjeni Slovenci sprejmejo dejstvo, da velik del koroških Slovencev pač voli večinske stranke ali se udeležuje v strukturah civilne družbe. Skratka, volitve v skupno zastopstvo bi bilo glasovanje o ideoloških vrednotah. O tem, ali je nekdo levo ali desno usmerjen, ni mogoče glasovati, to je treba sprejeti kot dejstvo. Koncept skupnega zastopstva pomeni natančno določene pojme o bistvu slovenske narodne identitete na Koroškem in pojmovanju slovenstva. Toda teh pojmovanj ni mogoče poenotiti.

EL-Wakounig se huduje na ZSO

Predsednik EL Andrej Wakounig je v posebni izjavi za tisk kritiziral ZSO, ker je pozitivno ocenila „Dunajsko izjavo“ Sveta Evrope. Pravi, da je ZSO s tem „udarila v hrbet petdesetim evropskim narodnostnim skupnostim“. „Kdor nasprotuje manjšinskemu volilnemu redu, ta se kot predstavnik narodne skupnosti diskvalificira“ je poudaril Wakounig.

Ali je Wakounig v svojo kritiko vključil tudi predsednika slovenske vlade dr. Janeza Drnovška in zunanjega ministra Lojzeta Peterleta, ki sta v imenu Slovenije sodelovala na dunajskem vrhu Sveta Evrope in ta dokument o manjšinskih pravicah tudi podpisala, iz izjave za tisk ni bilo razbrati.

strukturah civilne družbe in slovenstvo pojmuje liberalno. Kajti formalnopravno gledano je pripadnost k manjšini subjektivna odločitev. Naj navedem dva primera: gospod Angerer, ki občasno objavlja narodno zavedne komentarje v naših časopisih, po rodu ni Slovenec, temveč Južni Tirolec. Gospa Brigitte Busch, ki se je z Dunaja priselila na Koroško, se je dobro naučila slovenščine in bolje pozna slovensko literaturo kot marsikateri slovenski nacioanlistični kričar. Če poslušam njene otroke, ki obiskujejo slovensko gimnazijo, moram potrditi, da govorijo lepo slovenščino kot marsikateri „narodno zavedni koroški Slovenec“. Ali je torej gospod Angerer Slovenec in je gospa Busch Nemka? Kaj so njuni otroci? (Beri komentar v tem SV!).

NSKS trdi, da naj bi bilo skupno zastopstvo demokratsko.

Oglejte si polemike, ki potekajo. Pipp pravi, da je ZSO privesek SPÖ (pred pol leta je še dejal, da so jo socialdemokrati zapustili). Torej so-

O čem je sploh mogoče glasovati?

O praktičnih vprašanjih narodnostne politike. Pred leti bi na najširši osnovi mogli glasovati o tem, ali naj tedanji državnozborski poslanec Smolle glasuje za ločevalni šolski model. Glasuje se lahko o vprašanju dvojezičnih topografskih napisov, o vrtcih ipd., če bi prišlo do različnih mnenj. ZSO je za tako obliko demokratičnega odločanja na najširši osnovi, smo pa proti, da bi desnica glasovala o levi in obratno.

Pobudo NSKS podpirajo tudi nekateri slovenski cerkveni dostojanstveniki.

Ta razvoj cerkve na Koroškem me skrbi. Pri tem se sprašujem, kako bo ta cerkev branila dvojezično bogoslužje po dvojezičnih farah brez etnične priznavalne prisile, ko pa znotraj manjšine zagovarja etnični priznavalni princip. Mislim, da bo to cerkvi zelo škodovalo. Toda glede tega se mora sama odločiti. Vsekakor je treba ugotoviti, da nekateri slovenski cerkveni dostojanstveniki

na Koroškem v vedno večji meri zastopajo narodnopolitična stališča, ki so po mojem v nasprotju z uradno linijo krške škofije, ki zagovarja sožitje brez priznavalnega principa.

Kakšne rešitve predlaga ZSO?

Če je pomemben kriterij veljavne avstrijske manjšinske zakonodaje prav uveljavitev političnega in idejnopoličnega pluralizma znotraj manjšine, lahko izhajamo iz tega, da se svetovnonazorske linije manjšine bistveno ne razlikujejo od tistih znotraj večine. Torej polovica tendira v levo-liberalno in polovica v konservativno smer. Temu ustrezata tudi profila NSKS in ZSO. S to strukturo smo imeli koroški Slovenci v primerjavi z gradiščanskimi Hrvatimi je namreč tako, da imajo tudi politične stranke svoje „narodnostne organizacije“ in preko teh velik vpliv na manjšinsko politiko. V primerjavi s tem sta lahko ZSO in NSKS vodili relativno samostojno politiko. Zato ne vidim alternative za obe osrednji politični organizaciji.

Zelo pozitivno ste ocenili „Dunajsko izjavo“ Sveta Evrope.

Očitno je, da sem jo kot eden redkih na Koroškem tudi resno prebral. In kdor zna brati, bo ugotovil, da je to izjavo podpisalo 33 evropskih državnikov, med njimi tudi predsednik slovenske vlade dr. Janez Drnovšek in zunanji minister Lojze Peterle. Dunajska izjava definira manjšinske pravice kot kulturne človekove pravice. To se mi zdi pomembno, ker to pomeni precejšen preobrat pri obravnavanju manjšinskih vprašanj. Tistim, ki tega ne razumejo, svetujem, da jo temeljito preberejo. „Dunajska izjava“ Sveta Evrope močno podpira koncept ZSO. Ne nazadnje sta dva člana našega odbora, dr. Mirko Wakounig in Brigitte Busch, tudi sodelavca te pomembne mednarodne institucije.

Kakšno je Vaše mnenje o načrtovanem glasovanju o enotnem zastopstvu?

Mislim, da je to glasovanje organizirano tako; da bo ustvarilo neko večino. Saj ga organizirajo člani NSKS. Manipulacijam so vrata na široko odprta. NSKS bo potem od avstrijske vlade zahteval monopolni položaj glede zastopstva slovenske narodne skupnosti. Avstrijska vlada oz. avstrijski zakonodajalec bo zaradi tega slej ali prej prisiljen izvesti jasno definirano ugotavljanje manjšine preko etničnega katastra.

Konservativni del koroških Slovencev se bo vpisal v etnični kataster. Ostali del Slovencev in dvojezičnih Korošcev – in teh bo večina – se bo zavzel za moderne oblike sožitja v smislu koncepta Sveta Evrope. Alternative so zanimive.

Hvala za pogovor.

Slovenska prosvetna zveza v Celovcu

**Osrednji KONCERT
narodnih in umetnih pesmi****nedelja, 7. 11. '93 ob 14.30
srednja dvorana Doma glasbe v Celovcu**

Sod.: Bernarda Fink-Inzko, mezzosopran – Praga-Sveče
Nataša Valant, klavir – Ljubljana
Gabriel Lipuš, bariton – Celovec
Waltraud Brandner-Smeritschnig, klavir
MePZ SPD „Srce“ – Dobrla vas
MePZ SPD „Zarja“ – Železna Kapla
MoPZ „Srečko Kosovel“ – Ajdovščina
Krisitjan Filipič, flavta – Bilčovs

**Vstopnice v prodaji uro pred koncertom pri blagajni
Doma glasbe v Celovcu.**

**Seminar SPZ in ARGE – Region Kultur
od 5. do 7. 11. '93 v stari šoli v Šentjanžu****Program:**

5. 11. ob 18. uri: otvoritev, spoznavanje, uvodno predavanje dr. Vladimirja Wakouniga;
6. 11. ob 9. uri: predavanje dr. Alberta Reitererja, nato delovni krožki;
ob 15. uri: Dr. Janko Malle: Različne strategije etničnih manjšin v Avstriji
ob 20. uri: Podijska diskusija
7. 11. ob 9. uri: Ocena seminarja

**Prijave sprejema Slovenska prosvetna zveza, Tarviser Str.
16. tel. (0463) 51 43 00.**

Pri „Danici“ po utečenem tiru

Preteklo soboto, 16. 10., je SPD „Danica“ v kulturnem domu v Šentprimozu izvedla svoj redni občni zbor, ki je bil dobro obiskan (udeležila pa sta se ga tudi predsednika osrednjih kulturnih organizacij dr. Brumnik in dr. Zerzer).

Na začetku zбора so se udeleženci v žalni minuti spomnili vseh članov društva, ki so v letih od zadnjega občnega zбора umrli, kot na primer zadnjega Rotarjevega očeta, Andreja Wutteja iz Pogreč.

Iz poročil predsednika Stanke Wakouniga, tajnice Danice Kežar in blagajnika Francija Polzerja je bilo razvidno, da Danica s svojimi sekcijami in skupinami ne uživa zastoj ugleda izredno dejavnega in inovativnega kulturnega društva. V zadnjih štirih letih, je društvo imelo 170 nastopov, oz. prireditev, pri čemer pa ni všteto sodelovanje društvenih igralcev pri zunajdruštvenih odskih uprizoritvah.

V tem obdobju je društvo za posamezna „poslovna“ leta izbralo kulturna in delovna težišča, kot npr. Schubertovo mašo l. 1989, Mozartovo „Krönungsmesse“ za leto 1990, 80-letnico zбора leta 1992 in letos turnejo v Ukrajino.

V tem času je leta 1992 zborovodja Hanzij Kežar po 47 letih predal vodstvo zбора mag. Stanku Polzerju. Do spremembe pa je prišlo tudi pri mladinskem zboru, ki ga sedaj vodi Marjana Polzer.

Višek pa je bila nedavna turneja v Ukrajino, ki je bila za vse veliko doživetje ter ustvarjalni in organizacijski izziv za

društvo ter za mešani pevski zbor.

Predsednik Stanko Wakounig je med drugim dejal, da v preteklih letih ni prišlo do velikih sprememb samo v svetovni politiki, ampak tudi v občini in v odnosu do tako imenovanih nemških društev.

V okviru društva „Danica“ delujeta dve samostojni društvi, in sicer Slovensko pevsko društvo „Danica“ in Slovensko prosvetno društvo „Danica“. Volitve v novi odbor niso prinesle večjih sprememb. Predsednik je ostal Stanko Wakounig, podpredsednik Kristijan Sadnikar, tajnica Danica Kežar, blagajnik pa je Franci Polzer.

Slovenskemu pevskemu društvu „Danica“ predseduje Fini Kraut, njen namestnik je Hanzij Kežar ml., tajnica Cvetka Wutej, Stanko Polzer pa je dirigent.

Predsednika SPZ in KKZ, dr. Brumnik in dr. Zerzer, sta „Danici“ čestitata za opravljenno delo in bogastvo kulturno bero ter posebej spomnila na uspešno turnejo po Zakarpatju.

Po občnem zboru sta Gabriel in Franc pokazala diapozitive z omenjene turnee, ki so prisotnim pričarali vsaj malo tiste čudovite atmosfere, ki je vladala na potovanju po Zakarpatju. SPD „Danica“ podpira izobraževalno dejavnost študentov v Zakarpatju, v ta namen je odprla konto pri Posojilnici Škocijan, BLZ 39104, števil. konta 104110185. Za vašo podporo se v naprej zahvaljuje.

„Slavček“ v Kotmari vasi

Kotmirčani so letos pohiteli. Poleti so se mladi zbrali na gledališkem seminarju v Fiesi ob slovenski obali in s sedaj že „posvojenim“ režiserjem Jožetom Voznyjem iz Ljubljane začeli študirati Andersenovo pravljico v priredbi Františka Pavlička „Slavček“. Jeseni so z vajami nadaljevali in uspeh je tu. V nedeljo popoldne so predstavili premierno uprizorili v kotmirški farni dvorani. Razveseljivo veliko število gledalcev je kot običajno pozdravila mentorica mladinske skupine Marija Wakounigova.

Pravljica zgodba se dogaja na kitajskem cesarskem dvoru. Cesarju ob obisku japonski odposlanec in pesnik pove, da ima v svoji deželi neverjetno bogastvo, slavčka, katerega petje ne zna opisati niti pesnik. Od življenja odtujeni cesar naroči svojim dvorjanom, naj mu tega slavčka privedejo. Toda niti prvi mandarin niti glavni strežnik pa tudi ne dvorni glasbenik slavčka ne poznajo. Ob iskanju bi se zadovoljili tudi s kravo, ki muka, ali žabami, katerih regljanje slišijo. Slavčka jim pokaže šele mala kuharica. Odnesejo ga na dvor k cesarju in ga hočejo vtakniti v kletko, vendar jim to ne uspe. Japonski odposlanec cesarju prinese v dar zlatega slavčka – igračo, ki igra z navitjem mehanizma. Cesar ga imenuje za visokega cesarskega pevca z nočne omariče. Toda joj, igračka se pokvari. Cesar hoče petje slavčka, hudo je bolan in umira. Ob tem se mandarin že razglasi za njegovega naslednika. Cesarju

Andreja Kropiunig in Mihi Seher

streže samo mala kuharica. Ko slavček spet zapoje, cesar ozdravi.

Vloge so igrali: Mihi Seher (dvorni upravitelj), Tevži Seher (glavni strežnik), Darko Wakounig (dvorni glasbenik), Bojan Wakounig (prvi mandarin) Rudi Kullnig (odposlanec in ribič), Andreja Kropiunig (mala kuharica) in Vesna Wakounig (dvorna dama in

črna žena). Kot statisti so se poskusili še najmlajši Ingo Muri in AdlaBnigova fanta.

Igralci so svoje vloge igrali zelo zavzeto, tudi prepričljivo. Razen nekaj jezikovnih – spodrseljav in neusklajenih vstopov, ki pa so vsaj na premieri opravičljivi, jih je hromila malce toga postavitev giba (Gordana Schmidt), ki je poskušal biti originalen s kitajskega cesarskega dvora z značilno stopicajočo in drsajočo hojo in s tipično držo telesa. To je šlo nekoliko na račun zmanjšanih izraznih možnosti. Pravljica o slavčku je lahko aktualna v vseh okolišjih, zato tovrsten gib zanje ni bil obvezen. Kraj dogajanja bi lahko nakazala tudi samo scena. Ta pripomba pa seveda nima namena zmanjševati uspeha predstave.

Jezik, ki ga je pilil lektor Miha Vrbinc, je bil v glavnem lep, čeprav kar nekoliko pregostobeseden in za mlade igralce precej težak. Kakšno črto v besedilu bi bilo mogoče nadomestiti z drugimi gledališkimi izraznimi sredstvi.

Kotmirski „Slavček“ je zagotovo nov uspeh mlade sestavljene (Bilčovs – Kotmari vasi) igralske skupine. Dokazala je, da je sposobna uprizoriti tudi zahtevnejša dramska dela.

Jože Rovšek

Kulturno društvo „Pri Joklnu“ Začetek s kleno literarno besedo

Od srede, 13., do petka, 15. oktobra, je v galerijskih in čitalniških prostorih Kulturne taberne Pri Joklnu v Celovcu potekala izzivna literarna prireditev, ki je s svojim izpovednim nabojem in aktualnostjo pritegnila precejšnje število poslušalcev in diskutantov. Pod geslom „Onstran kraja. Glas – Jenseits vom Ort. Stimme“ so znani in priznani književniki iz širšega in ožjega alpe-jadranskega ter balkanskega prostora brali besedila iz notranje in zunanje emigracije.

Prvi večer sta most med Koroško in nekdanjo Istro vzpostavila Engelbert Obernosterer in tržaški pisatelj istrskega rodu Tomizza. Obernosterer je zelo sarkastično, jedko in obenem pomilujoče vzel na muho krajevna praznovanja okrog desetega oktobra, ki so se že zdavnaj izrodila v neke vrste začasno duševno obolost, v drugem prispevku pa je nizal aforizme, polne aktualne

politične ostrine.

Tomizzin nastop navzlic jugoslovanski tragediji ne bi mogel biti aktualnejši in pretresljivejši. Bral je namreč iz svojega romana Materada, v katerem nepopisno lepo in pretresljivo opisuje eksodus italijanskih Istranov.

Drugi večer sta oblikovala Slovenec Drago Jančar in Srb Dragan Velikić. Prvi je, beroč iz eseja „Augsburg“, uprl pogled v čas, ko se je Slovenija na svoji poti v samostojnost odvajala od nekdanje Jugoslavije, drugi pa je v svoji brezdomovinskosti, kot sin Srba, oficirja bivše jugoslovanske armade je doraščal v Pulju, ki mu je postal dejanska domovina. A Hrvaška ga noče, v Srbiji pa ga zaradi njegove neuklonljivosti sovražijo, bral iz romana Astragan in „Hamsi 51“.

Višek te edinstvene čitalne serije in hkrati njen zaključek

Florjan Lipuš in Dževad Karahasan

je bil nastop Florjana Lipuša in Serajlije Dževada Karahasana, najbolj znanega živečega bosanskega pisatelja. Res dva mojstra besede, privabila sta precej poslušalcev. Karahasan, daljši intervju z njim je SV objavil pred časom, je bral iz romana „Istočni divan“, Klaus Detlef Olof pa je bral odlomek o sarajevskih Judih iz „Dnevniške selitve“. V ta odlomek je Musliman Karahasan vložil vso svojo poetsko in verbalno enkratnost, iz njega diha njegova veliko špustovanje do drugih ver in kultur, kar je največji kontrast trenutni politični situaciji v Bosni in bivši Jugoslaviji. Lipuš pa je predstavil odlomke iz Jalovega pelina. V diskusiji, ki se je razvila po branju, je Karahasan na najbolj enostaven način razbil vse tiste fundamentalistične težnje po jezikovni frontni liniji, ki iz skupnega jezika bosanskih Srbov, Hrvatov in Muslimanov, srbohrvaščine, hočejo skonstruirati nov jezik, tako imenovano bosanščino. Karahasan je dejal, da govori srbohrvaško-bosansko-črnogorščino. Njegove romane berejo neprevedene v Beogradu, Zagrebu, Sarajevu in Podgorici, bivšem Titogradu. S tem je Karahasan najbolje odgovoril vsem jezikovnim puristom v posameznih novih republikah, ki naenkrat za znak in dokaz „svojega“ jezika kujejo čudne besedne konstrukte, za katere je v večini primerov pojem skrpucalo še premisl.

Kulturno društvo pri Joklnu je z literarnim branjem o notranji in zunanji emigraciji prispevalo svoj, ne neznan, delež k boljšemu poznanju in dožemanju trnjeve poti, na kateri so književniki in književnost v številnih deželah in državah Evrope.

f.k.

Filipič in Ronjakova navdušila v Bilčovsu

Obiskovalci koncerta dua flaut preteklo soboto v avli ljudske šole v Bilčovsu so bili navdušeni nad mojstrskim izvajanjem programa deželnih prvonagrajencev, flautistov Krisitjana Filipiča in Silke Ronjak. Umetnika sta izvedla zahtevne skladbe, najprej Filipič sam Koncert za flauto in orkester št. 1 v g-duru W. A. Mozarta, Koncert za flauto in orkester v d-duru C. Reineckeja in še Koncert za flauto in klavir Ph. Gauberta, skupaj pa sta impresivno zaigrala še dve

skladbi F. Dopplerja, in sicer Koncert za dve flauti in orkester v d-molu in Rigoletto fantazija za dve flauti in klavir, opus 38. Ob klavirju ju je spremljal njun profesor Kahlkreutz.

V teh dneh, od 19. do 22. 10., mlada umetnika tekmuje na zveznem tekmovanju mladih glasbenikov v Leobnu, Kristijan Filipič pa že študira na salzburskem Mozarteumu pri znani slovenski flautistki Ireni Grafenauer.

J.R.

Ob Primorskih dnevih srečanje glasbenih šol

V Modestovem domu v Celovcu je bilo v petek, 15. oktobra, zvečer v okviru 6. Primorskih dnevov na Koroškem tradicionalno srečanje učencev in učiteljev Slovenskega centra za glasbeno vzgojo „Emil Komel“ iz Gorice in Glasbene šole na Koroškem. To, že peto srečanje (dvakrat je bil koncert v Rožu in dvakrat v Italiji), je bilo prvič v Modestovem domu, kjer smo lahko gostom ponudili kvalitetno izvajanje na novem klavirju.

Srečanje je, ob prisotnosti generalnega konzula Republike Slovenije Jožeta Jeraja in predsednika KKZ Janka Zerzerja, odprl tajnik Glasbene šole na Koroškem Janko Tolmajer. Poleg imenovanih je pozdravil tudi goste, predsednico Slovenskega centra za glasbeno vzgojo „Emil Komel“ Franko Žgavec in direktorja glasbene šole iz Gorice Silvana Kerševana.

V dvanajstih točkah kratkega, toda kvalitetnega programa so nastopili učenci obeh šol. Seveda se je poznalo, da se je šolsko leto pravkar pričelo in so vsi izvajali program, katerega so pripravili že junija. Kljub temu ni bilo slabe točke, prav posebno so se pa odlikovali pri gostih kvartetu (sopran in al-

tovska kljunasta flauta, violončelo, klavir), klavirski trio v zasedbi Peter Gus – violina, Verena Čevdek – violončelo in David Bandelli – klavir ter prav posebno pianist Guido Michelom z izvedbo Ravelove „Igre vode“.

Medtem ko so pri rojakih iz Gorice nastopali že malo večji fantje in dekleta, so se pri Koroških predstavili v glavnem zelo mladi glasbeniki. Brez napak so svoj program odigrali violončelisti Nadja Merkač, duo harmonik Marija Olip in Albert Korenjak, na klavirju sta skupno zaigrala mala Barbara in Armin Boštjančič ter solo Aleksander Valentinitsch. Sami res zelo mladi glasbeniki, kar je dober obet za glasbeno šolo, če bodo seveda vztrajali. Koroško udeležbo je na koncertu zaključil že preizkušeni harmonikar Marko Kassl z učinkovito in precizno izvedbo Richterjevega Mosaika. Po koncertu sta Janko Tolmajer in pedagoški vodja Lovro Sodja razdelila nastopajočim gostom zbirko skladb za otroke in mladinske zборе „Nikoli slabe volje“, za katero je besedila in melodije prispevala Lenčka Kupper, klavirsko spremljavo pa Slavko Mihelčič.

L.S.

SJG – Socialdemokratska mladina Koroške vabi na

„Srečanje v Bilčovsu“,

v soboto, 23. oktobra, ob 19.30 uri, v gostilni pri Miklavžu

S pevskim krožkom „Vocalitas“ s Krive Vrbe, s kvartetom „Rož“ in s Kristijanom Filipič.

Izšla Pratika 1994

Pravkar je izšla tradicionalna Pratika za prihodnje leto 1994 pri Mohorjevi založbi v Celovcu. Po stari navadi vsebuje pester program besedil in slik, tako da je v njej „za vsakega nekaj“. Prispevki so tako pripravljeni, da knjižica služi tudi za „branje vmes“, ko se nimamo časa vnesti za mizo in se temeljito predati branju. Novo Pratico je uredil Lojz Angerer, znani prevajalec in urednik iz Kotmari vasi.

Srečanja s pisatelji

Pod geslom „Naša beseda – naša domovina“ bo v domu v Tinjah stekel cikel srečanj s šestimi sodobnimi slovenskimi avtorji. Namen večerov, ki jih dom v Tinjah prireja skupno s Slovenskim sporedom ORF, je krepiti zavest o širšem skupnem kulturnem prostoru. Avtorji bodo predstavili odlomke iz del, ki imajo večinoma povezano s Koroško.

Prvi bo v gosteh v domu v Tinjah v sredo, 27. oktobra, ob 19.30 uri. Miloš Mikeln, ki bo predstavil roman „Veliki voz“, ki je dobil letos nagrado „Kresnik“ in bil razglašen za najboljši novi slovenski roman v letu 1992.

Po Mikelnu bosta meseca novembra (22. 11.) in meseca januarja (26. 1. 1994) gosta v Tinjah dva letošnja slavljence, ki sta te dni obhajala svojo osemdesetletnico: Igor Torkar in Boris Pahor.

Serijska srečanja s sodobnimi avtorji se bo nadaljevala do aprila prihodnjega leta. V Tinje so ob imenovanih povabljeni še Miroslav Košuta, Milan Jesih in Feri Lainšček.

Šmentane citre tak' milo pojo...

Citre prihajajo vedno bolj v modo, kar je tudi prav, saj je bil ta instrument mnogo let nekako odrinjen in zapostavljen. Precej časa pa tudi ni bilo možnosti učenja igranja citer, niti v glasbeni šoli. Toda kljub temu so bili zanesenjaki, ki so svoje znanje posredovali mlajšim generacijam in tako zadnje čase kar precej ljudi igra citre, vendar bolj za lastno zadovoljstvo. So pa tudi izjeme. Med njimi je Jerca Kramar iz Rateč, ki igra na raznih prireditvah, tako v domačem kraju kakor tudi po drugih gorenjskih krajih in na Koroškem.

„Citre sem začela spoznavati pri dvanajstih letih pri pokojnem Ivanu Smoletu, notno gradivo pa sem se učila kasneje v gimnazijskih letih,“ pove Jerca Kramar in nadaljuje: „Za igranje citer me je navdušila

oddaja „Prvi aplavz“. Citre so zelo dolgo počivale, večkrat pa sem nanje zaigrala ob družinskih praznikih. Ker mami zelo rada poje, večkrat prepevava in igrava v duetu. Sovaščani pa so dali pobudo, da bi njihove otroke učila igrati na citre. Med prvimi je bila Tereza Petrič, ki zdaj že prijetno igra.

Jerca pove, da je letos poučevala kar sedem mladih citrarjev in škoda je, da, ko končajo osnovno šolo, prenehajo tudi z učenjem igranja na citre. „Kakšne volje si, tako pojejo tudi strune citer,“ pojasni Jerca in še doda: „In tako svoje razpoloženje pokažeš z igranjem, saj so strune najbolj primerne za to, saj glasnost in barvo tona urejaš sam. Ko si žalosten, tudi strune pojejo milo, ko si vesel, pa strune zaigrajo poskočno.“

Lojze Kerštan

GALERIJA ROŽEK vabi na drugi večer cikla „Približevanja“, v petek, 29. 10. 1993 ob 18.30, v okviru razstave likovnih del umetnice CAROLINE. Odkrivajmo presenetljive oblike, neznane efekte, kot v jesenski megli postajajo znane stvari nenadoma tuje, realnost krhka, sistemi gledanja se spreminjajo. Skozi razstavo vas bo spremljala Janja Zikulnig.

Jezik je duša

JANKO MESSNER

NE OCENJUJEMO, kjer ni kaj ocenjevati!

S.K. v „Našem tedniku“ 24. septembra t. l. pravi takole: „Da so od teh (10 uprizorjenih gledaliških predstav) kar štiri slovenske, je veliko priznanje delu našim odrskim skupinam“, ocenjuje Milka Olip, ki je pri Krščanski kulturni zvezi referentka za amatersko odrsko dejavnost. Skupno z Nužijem Wieserjem je zastopana v predstojništvu koroške gledališke zveze. „Vprašam ga, tega pokritega S.K., komu ali čemu je namenjeno to priznanje? Delu ali našim odrskim skupinam? Moral se bo odločiti. Verjetno je hotel povedati: delu naših odrskih skupin. Vprašam ga: kaj ocenjuje Milka Olip? Kateri stvari hoče dognati njeno vrednost? Tudi ta glagol – oceniti in ocenjevati – se je torej že pretihotapil čez Ljubelj. Saj je Milka v resnici že prej ocenila delo naših odrskih skupin s tem, da je omenila veliko priznanje temu delu, tako zdaj samo še meni, misli, sodi, ne pa „ocenjuje“. Poglejmo še dva napačna primera tega ocenjevanja: Kot ocenjuje turistične agencije, bo letos manj letovanj... Pravilno slovensko bi se moralo glasiti: Kakor me nijo turistične agencije, bo letos manj letovanj. Ali pa: V kapitalističnih zahodnih državah ocenjujejo, da bo kriza kmalu še hujša... Pravilno: V kapitalističnih zahodnih državah mislijo (ali: menijo), da bo kriza kmalu še hujša. „Skupno z Nužijem Wieserjem je zastopana v predstojništvu...“ Navadno pravimo: Skupaj z menoj jih je pet, šel bom skupaj s teboj, torej: Skupaj z Nužijem Wieserjem je v odboru Koroške gledališke zveze. Saj vendar ni zastopana v tej Zvezi! Kdo pa jo tam zastopa, saj S.K. trdi, da je zastopana? In kaj misli povedati z besedo „predstojništvo“? Nemara nemški Vorstand? V tem primeru mu pa res ni mogoče pomagati, malo nekaj bi pa kot novinar res moral vedeti. O predstojništvu govorimo v kaki ustanovi, na primer v Marijanišču, predstojniki so „Vorgesetzte“.

V isti številki NT je na strani, imenovani „Kultura“, zapisano: „Čeprav se zdi ta oblika gledališča popolnoma enostavna, pa vseeno zahteva obilo igralske spretnosti...“ „Čeprav“ je že vse opravil, „pa vseeno“ sta nepotrebni besedi!

Datum	Kraj	PRIREDTV	Prireditelj
Sreda, 20. 10. 18.00	v domu v Tinjah	Jezikovni pogovori z dr. Francetom Vrbincem	Dom v Tinjah
Sreda, 20. 10. 19.30	v sejni sobi SPD „Srce“ v Dobri vasi	Zgodovina koroških Slovencev do leta 1918; predava dr. Teodor Domej, Pedagoški inštitut Celovec	Dom v Tinjah SPD „Srce“
Petek, 22. 10. 20.00	pri Cingelcu na Trati pri Borovljah	„Dober večer, sosed – Guten Abend, Nachbar“; sod.: Sekstet Borovlje, MoPZ Borovlje, MGVRangersburg iz Rangersdorfa (Möltal)	
Sbota, 23. 10. 19.30	pri Florjanu v Vogrčah	Misijska tombola izkupiček je namenjen misijonom na Madagaskarju	Katoliška mladina
Sobota, 23. 10. 19.30	v farnem domu v Selah	Premiera: Rene Obaldia: Veter v vejah sasafra KPD „Planina“ (komedija); režija Franci Končan. Igra gledališka skupina KPD Planina Sele.	
Nedelja, 24. 10. 16.00	v farnem domu v Selah	Ponovitev komedije Veter v vejah sasafra	KPD „Planina“
Nedelja, 24. 10. 20.00	v avli lj. šole v Globasnici	„Dober večer, sosed – Guten Abend Nachbar“; sod.: Otr. zbor „Živ-žav“, MePZ „Peca“, MoPZ „Franc Leder-Lesičjak“, Gem. Chor Globasnitz, MePZ „Gorišnica“; slavnostni govornik dr. Christof Zernatto	SKD v Globasnici
Ponedeljek, 25. 10. 20.00	pri Florjanu v Vogrčah	Na pragu prijateljstva – Srečanje z Romi in njihovo glasbo. Čisti dobiček namenjen Kulturnemu domu Pliberk	
Ponedeljek, 25. 10. 20.00	v Kulturnem domu na Radišah	„Dober večer, sosed – Guten Abend, Nachbar“; sod.: literata Andrej Kokot in Michael Guttenbrunner, MGVR Schneerose iz Šmarjete v Rožu, pevske skupine SPD „Radiše“; slavnostni govornik mag. Peter Kaiser	
Ponedeljek, 25. 10. 19.30	v farni dvorani v Železni Kapli	„Dober večer, sosed – Guten Abend, Nachbar“; sod.: Coppi Vokal, Kvartet „Rož“, družina Zwitter, Gem. Chor der Pensionisten – Ortsgruppe Eisenkappel, MePZ in recitatorska skupina SPD „Zarja“; slavnostna govornica: dež poslanka Melitta Trunk; pozdravni govor: župan dr. Dietfried Haller	
Sobota, 30. 10. 20.00	pri Cingelcu na Trati	Ponovitev kabareta Martin Krpan	SPD „Borovlje“
Sobota, 30. 10. 19.00	v farni dvorani v Železni Kapli	T. Partljič: Slikar v zamejstvu Izvaja: Igralska skupina SPZ	SPD „Zarja“ SPD „Valeentin Polanšek“ in SPZ
Nedelja, 7. 11. 14.30	srednja dvorana Dom glasbe Celovec	Osrednji koncert Slovenske prosvetne zveze	SPZ

RAZSTAVE

TINJE

– Dom v Tinjah – razstava slik Jožice Serafin – olje in akril

CELOVEC

– Deželna galerija, Burggasse 8 – Licht – Flut – Blittersdorfer/Bressnik/Cooper/Filges/Gappmayr/Heise/Horakowa & Maurer/Lobnig/Macher/Roldan/Turk/Zolly (do 31. 10.)

SEMSLAVČE

– Galeirja Šikoronja, Rožek – razstava Caroline 93 – odprto od srede do nedelje od 15. do 19. ure (do 31. 10.)

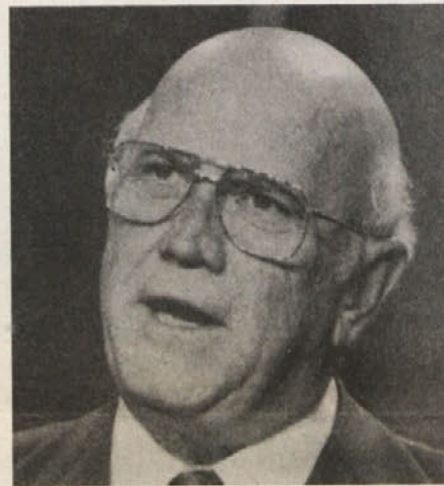

OBZORNİK

Nobelova nagrada za mir Nelsonu Mandeli in Frederiku de Klerku

OSLO. V petek so v glavnem mestu Norveške, kjer vsako leto odločajo o Nobelovi nagradi za mir, razglasili, da sta letošnjega Nobelova nagradjenca vodja afriškega nacionalnega kongresa Nelson Mandela in južnoafriški predsednik Frederik De Klerk. Nagrado sta si prislužila s politiko popuščanja napetosti med črnsko večino in vlado belcev. Nelson Mandela je znano osebnost iz afriškega življenja, saj je kot vodja Nacionalnega kongresa kar 27 let preživel v zaporu, ob izpustitvi pa je med svojo

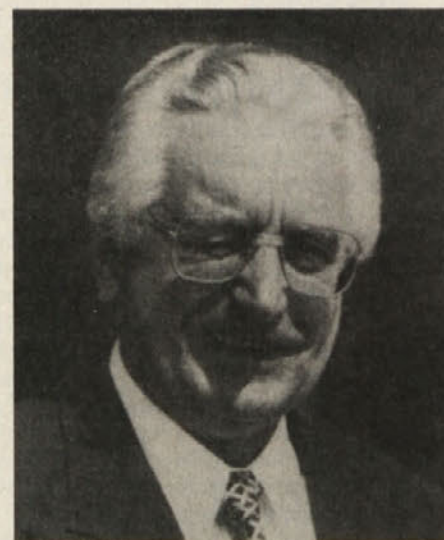
črnsko večino deloval pomirjevalno in začel konstruktivno vlogo s pogovori z oblastjo belcev v Južnoafriški republiki, ki jo v zadnjih letih vodi Frederik de Klerk. Ta je kljub odporu ekstremistov v belskih vrstah odpravil apartheid, črnskega prebivalstvu pa zagotovil postopno vključevanje v družbeno in politično življenje države. Prav zaradi de Klerkovih pozitivnih sprememb je Nelson Mandela pozval mednarodno skupnost, naj ukine ekonomske sankcije proti vladi Južnoafriške republike.

Hrvaška seli begunce v slovenske počitniške domove v Istri

ZAGREB. Kljub zagotovilom predsednika hrvaške vlade Nikice Valentića, da se je Zagreb še naprej pripravljen pogovarjati s Slovenijo o lastniških odnosih, v katerih je najbolj pereče vprašanje številnih družbenih počitniških domov v Istri, hrvaškem Primorju in tudi v Dalmaciji, pa so v Zagrebu že začeli preselejati 4.000 hrvaških beguncev iz Bosne v slovenske počitniške domove v Istri. To bo nedvomno ponovno ohladilo in zaostrilo že tako skaljene meddržavne odnose. Hrvaška se namreč že vse od osamosvojitve obeh držav pred dobrima dvema letoma izogiba sklenitvi meddržavnega sporazuma o lastnini slovenskega premoženja, ki izvira iz časa nekdanje Jugoslavije. Vrednost tega premoženja naj bi bila preko 2 milijardi DEM! Tako imenovana kolonizacija Istre naj bi bila po mnenju Istrskega demokratskega zbora (IDS) predvsem politična poteza Tudjmanove stranke HDZ, s čimer naj bi spremenila demografsko podobo Istre in s tem tudi okrepila svojo sedaj zelo šibko pozicijo.

Prav zaradi tega se Istrani novi kolonizaciji močno upirajo. Prav tako je politična poteza Zagreba gradnja železni-

Vsemogočni Tudjman s svojo vojsko vdira v slovenske počitniške domove v Istri

škega predora pod Učko, s katerim naj bi Istro trdno povezali s centralno Hrvaško (sedaj je namreč železniško povezana le preko Slovenije), čeprav za tako veliko investicijo Hrvaška nima denarja.

Kmečka izboraževalna skupnost (KIS)

vabi na predavanje/seminar

Kako gradimo poceni hleve za prosto rejo goveda?

- od 10. do 12 ure o govedorejcih v ES in gradnji hlevov;
- od 14. do 16. ure konkretna načrtovanja z udeleženci seminarja

Kje: v gostilni Petscharnig, p.d. Kramer na Djekšah, v petek, 29. okt., ob 10. uri.

Referent: DI. Güntter Egger, štajerska kmetijska zbornica; prispevek 50 šil.

RADIO KOROŠKA

SLOVENSKO ODDAJE

18.10–19.00

Sreda, 20. 10. Glasbena sredo.

Večerna 21.05 – 22.00 Primorski dnevi na Koroškem

Četrtek, 21. 10. Rož – Podjuna – Zilja

Petek, 22. 10. Kulturni magazin

Sobota, 23. 10. Od pesmi do pesmi – od srca do srca

Nedelja, 24. 10.

6.30–7.00 Dobro jutro na Koroškem – Duhovna misel (žpk. Dušan Česen)

18.10–19.00 Dogodki in odmevi

Ponedeljek, 25. 10. Misli ob avstrijskem nacionalnem prazniku

Torek, 26. 10.

6.30 – 7.00 Dobro jutro na Koroškem

18.10 – 18.30 Dober večer, sosed!

Umrli Andrej Wuttej, Rotarjev oče

V nedeljo, 17. oktobra, je velika množica sorodnikov, znancev in prijateljev pospremila Andreja Wutteja, Rotarjevega očeta iz Pogreč k zadnjemu počitku na šentprimškem pokopališču. Rajni je bil daleč

naokoli znan in spoštovan kot kmet in prijazen in zelo ustrezljiv sosed. V svojih mladih letih je pel pri moškem zboru SPD „Danica“, ki ga je tedaj vodil legendarni „slepi organist“

Andrej Mičej. Hitlerjeva vojaška mašinerija ga je vtaknila v nemško uniformo in le za las je ušel smrtni stalingrajski usodi. S svojo ženo Heleno, Starmuževo z Žamanj, sta devet otrok vzgojila v zavedne in aktivne člane naše narodne skupnosti. Andrej Wuttej je bil človek vedrega značaja. V njegovi družbi ni bilo dolgočasje ali čemernosti. Bi je ponosen kmet, svojo Rotarjevo kmetijo je obdeloval z veliko ljubeznijo in znanjem, znal je povezati staro z novim, sodobno s tradicionalnim.

Zadnja leta je vse bolj bolehal na srcu in je večkrat iskal uteh v deželni bolnici. V petek, 15. oktobra, je po daljšem trpljenju umrl doma, med svojimi.

Pogrebne obrede je opravil domači župnik, ob odprtem grobu pa sta pokojnemu v slovo zapela „Danica“ in moški zbor „Trta.“

Naj Rotarjev oče počiva v domači zemlji, ženi Heleni, otrokom in sorodnikom pa izrekamo naše sožalje.

Iz Kotmare vasi:

Slovo od Marije Malle-Peručeve

V sredo, 13. oktobra, smo se na pokopališču v Železni Kapli poslovili od zavedne Slovenke Marije Malle, p. d. Peručeve Mici iz Lobnika.

Pokojna je bila v aprilu leta 1943 soustanoviteljica Antifašistične fronte žena, sedanje Zveze slovenskih žena, kateri je ostala zvesta vseh 50 let. V času NOB je bila Mici kot mnoge druge žene aktivna. Po svojih močeh je podpirala antifašistični boj in tako mnogo prispevala k osvoboditvi slovenskega naroda.

Peručeva Mici je bila izredno priljubljena, po naravi vesela ženska, rada v družbi, posebno z veseljem je prepevala slovenske pesmi. Rada se je udeleževala slovenskih prireditvev, posebno prireditev Zveze slovenskih žena. O njeni priljubljenosti je pričala velika množica žalnih gostov, med njimi mnogo odbornic ZSZ. Pogrebne slovesnosti je opravil domači župnik Poldej Zunder, domači cerkveni zbor pa se je od pokojne poslovil s slovensko pesmijo.

Naj nam bo prehojena pot zavedne slovenske žene in matere za zgled. Zveza slovenskih žena se Peručevi Mici zahvaljuje za njen prispevek k ustanovitvi in razvoju organizacije. Svojem izrekamo iskreno sožalje.

M.K.

Krznarica ima 85 let

V začetku oktobra je praznovala Terezija Pack, p. d. Krznarica na Plešivcu svojo 85. obletnico. Kljub starosti se še kar dobro počuti in tudi redno spremlja politiko in večkrat zmajuje z glavo, da je kaj takega mogoče. V mladih letih je

bila slavljena gonilna sila v domačem društvu Gorjanci in nikoli ni vprašala za plačilo. Slavljenci želimo zdravja in še veliko let „za jamranje“.

K.L.

Umrli Janez Niemetz

V začetku oktobra smo se na domačem pokopališču poslovili od vsem znanega in spoštovanega Janeza Niemetza, p. d. Žumka na Plešivcu.

Rodil se je pred 87 leti na znani in zavedni Toplicarjevi domačiji. Njegova življenska pot ni bila z rožicami postлана, ker gorski kmet se pač rodi samo za garanje po naših Gurah. Družina je v zadnji vojni po svojih močeh podpirala partizane in ni „pobarava“, kaj bi se moglo zgoditi.

Bil je tudi izvrsten pevec in igralec, z uprizoritvami iger so začeli v Toplicarjevem „stuhu“.

V slovo je pokojnemu ob mrliški veži in odprtem grobu zapel zbor SPD „Gorjanci“. Naj se v domači zemlji spočije in naj mu bo lahka.

Sorodstvu pa izrekamo naše iskreno sožalje.

Obvestilo bralcem

Zaradi nacionalnega praznika in dneva mrtvih boste prihodnji dve številki prejeli ob četrtkih.

Prosimo za razumevanje

Uredništvo

Slovenski vestnik čestita!

gospe Ursuli Lipnik iz Lovank za 81. rojstni dan in god;
gospodu župniku Simonu Wutteju iz Žvabeka za 61. rojstni dan;
gospe Antoniji Podgornik iz Apač pri Galiciji za 79. rojstni dan;
gospe Dini Rasinger iz Šentpetra za rojstni dan;
gospodu Luki Golavčniku za osebni praznik;
gospe Tereziji Schumnig iz Kazaz za 83. rojstni dan;
gospe Ludmili Dumpelnik iz Štebna za 70. rojstni dan;
gospe Uršuli Zergoj iz Kazaz za osebni praznik;
gospe Uršuli Markovič v Vinogradih za 78. rojstni dan;
gospe Katarini Petschnig iz Šmarkeža za osebni praznik;
gospodu Gregorju Slugovcu iz Lancove za osebni praznik;
gospe Miciji Hribernik iz Borovelj za 71. rojstni dan;
gospe Miciji Kunčič za 51. rojstni dan;
gospodu Antonu Traunu iz Lovank za 26. rojstni dan;
gospe Brigitte Dovjak iz Podgrada za rojstni dan in god;
gospe Rezi Mörtl z Bistrice na Zilji za rojstni dan;
gospe Mariji Kunčič iz Podsinje vasi za 51. rojstni dan;
gospe Hildi Kumer iz Lovank za rojstni dan;
gospe Uršuli Koncilija iz Rov pri Šentilju za rojstni

Z veseljem naznanjamo ODPRTJE naših ordinacij:

Dr. Silvija VELIK
ginekologinja
Ordinacija po telefonskem naročilu.
Tel. št.: (0463) 54050 ali 0663/048/848.
Privat: (0463) 34 84 74

Dr. Marta STADLER-RUTAR
zdravnica za otroke

Ord. čas: Ponedeljek, srede, petek od 9. do 12. ure
četrtek od 15. do 17. ure

Dr. Alexander STADLER
ginekolog
specialist za neplodnost
Ord. čas: ponedeljek, četrtek, petek od 8.30 do 13.30
torek od 8.30 do 13.30 in od 16. do 19. ure
Pogodba z vsemi zavarovalnicami

Vsi v Linsengasse 46
9020 Celovec.
Tel.: (0463) 54050.

dan in god;
gospe Tereziji Pauscher iz Celovca za 87. rojstni dan in god;
gospodu Nužiju Lampichlerju z Radiš za 40. rojstni dan;
gospe Tereziji Blajs iz Mokrij za 80. rojstni dan in god;
gospe Tereziji Planteu iz Celovca za 65. rojstni dan;
gospe Sabini Klokaz z Metlove za rojstni dan in god;
gospe Sabini Schweiger iz Svetne vasi za rojstni dan;

Poslovni imenik koroških Slovencev

Svetovni slovenski kongres – Konferenca za Koroško pripravlja „Poslovni imenik koroških Slovencev“, ki naj pripomore k temu, da bodo poslovni stiki med nami Slovenci bolj zaživel.

Vse slovenske poslovneže, obrtnike, kmete, zdravnike, juriste, organizacije, društva itd. prosimo, da nam pošljejo do 1. 11. 1993 najosnovnejše podatke, ki jih bomo brezplačno objavili v „Poslovnem imeniku“.

Podatki naj vsebujejo: naziv in pravna oblika podjetja, poštna številka in kraj, cesta in hišna številka, telefon, telefax,

kontaktna oseba z znanjem slovenščine.

Nagovorjeni so: mediji, intelektualne, komercialne in finančne storitve, turizem in gostinstvo, industrija, kmetijstvo in gozdarstvo, trgovina in promet, gradbeništvo, obrtna dejavnost in osebne storitve, znanost in šolstvo, družbenopolitične, cerkvene in kulturne organizacije in društva, zdravstvo, pravosodje.

SSK prosi, da podatke pošljete na:

Svetovni slovenski kongres, prof. Lojze Dolinar, Priesneggerstr. 2/4
9020 Celovec

SLOVENSKI VESTNIK Nadstrankarski časopis koroških Slovencev

Uredništvo/Redaktion: Tarviser StraBe 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, Telefon 0463/514300-34 in 40, teleks 422086 ZSO, telefax 0463/51430071.

Usmerjenost lista/Blattlinie: seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu.

Urednika/Redakteure: Jože Rovšek, Sonja Wakounig.

Izdajatelj in založnik/Herausgeber und Verleger: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, Tarviser StraBe 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, telefon 0463/514300, teleks 422086 ZSO, telefax 0463/51430071.

Tisk/Druck: Založniška in tiskarska družba z o.j. Drava, Tarviser StraBe 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/50566, teleks 422086 ZSO, telefax 0463/51430071.

Oglaš/Anzeigen: Tarviser StraBe 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/514300-30 do 34 in 40, teleks 422086 ZSO, telefax 0463/51430071.

Letna naročnina: za Avstrijo 370 šil. (za upokojece 280.); za Slovenijo 1500 tolarjev.

Iz ženskega vidika

Imamo prvo ginekologinjo v Celovcu!

piše Štefka Vavti

Ta ali ona izmed bralk je zagotovo že imela slabe izkušnje s tako imenovanimi ginekologi, zdravniki za ženske bolezni, in se pri tem morda začudila, zakaj se toliko moških odloča za ta poklic, medtem ko ženske ginekologinje v telefonskem imeniku sploh ni najti.

Na Koroškem je bilo do približno pred dvema letoma res tako, da ni bilo niti ene ženske v tem poklicu. Potem je odprla ordinacijo prva zdravnica za ženske v Beljaku, pred nekaj tedni pa smo dobile ginekologinjo tudi v Celovcu, in kar nas pri tem lahko posebej veseli, še Slovenko povzhu.

Za marsikatero žensko je bila ginekološka preiskava doslej nekaj, česar se je raje izognila: ali so zdravniški pregledi bili boleči, ker se zdravnik ni znal (ali hotel) vživeti v pacientko, ali pa ker ambient ni bil takšen, da bi se ženska res lahko sprostila (pri nekaterih ginekologih je menda še zdaj tako, da se mora ženska sleči, preden zdravnika sploh spozna). Nekateri zdravniki so bili sicer hitro pri roki s tabletami, niso si pa vzeli časa za posvet in za to, da bi odkrili „korenine“ bolečin ali težav. Te pa so prav pri spolnih organih pogosto psihične narave...

O tem seveda ni treba govoriti, da smo pri „dobrih“ zdravnikih morale čakati na termin po štiri, pet mesecev, drugih pa smo se – upravičeno! – raje izogibale. Sicer ne bi bilo prav, če bi vse negativne izkušnje, ki smo jih kadar koli imele, posploševale in v isti koš zmetale vse (moške) ginekologe. Kljub temu pa ne moremo mimo dejstva, da se bo marsikatera ženska počutila bolje pri ginekologinji, ker je takot sovrstnica – bolj občutljiva in dovzetna za ženske probleme in se bo zato znala tudi intenzivneje posvetiti pacientki in njenim težavam.

„Naši“ mladi ginekologinji dr. Silviji Velik pa želim uspešno delovanje in da se bo z vsemi močmi lahko posvetila temu poklicu, ki brez dvoma ne bo vedno lahek.

Bravo! SAK premagal drugoligaša

Kot edini koroški klub še v tekmovanju za avstrijski pokal – vigredi pride v Celovec Vienna

Nepopisno veselje, tako pri igralcih kakor tudi pri navijačih Slovenskega atletskega kluba, je vladalo v soboto popoldne v Celovcu. Z zmago nad drugoligašem Kufstei-

nom je SAK uspelo nadaljevati uspešno tradicijo v pokalnem tekmovanju in se s tem uvrstiti med zadnjih šestnajst moštev, k se bodo 2. aprila prihodnje leto pomeri-

la v 4. kolu. Za nasprotnika so slovenski nogometaši spet dobili drugoligaša, dunajsko Vienna, proti kateri so možnosti za vstop med najboljšo os-

mernico 50:50. Posebno razveseljevo pa je dejstvo, da je SAK prvič v svoji zgodovini edini klub, ki še zastopa Koroško v tekmovanju za avstrijski pokal, kar je posebno v trenutni situaciji za naše nogometaše še posebnega pomena.

SAK : Kufstein

2:0

Gola za SAK: Alojz Sadjak (66.) in Dinko Vrabac (86).

Postava: Preschern, Savić, Pappler, A. Sadjak, M. Sadjak, Zankl, Ramšak (90. Mochar), Vrabac, Wölbl, Lippusch (88. Sienčnik).

SAK se nikakor ni ustrašil nasprotnika iz Kufsteina, ki so ga večinoma imeli za favorita tekme, kar je pokazal s tem, da je takoj prevzel iniciativo in že kar v prvih minutah imel nekaj lepih priložnosti. Slovenski nogometaši so se borili zbrano in prizadevno in zaigrali so nogomet, karkršnega letos pri njih

še nismo videli, predvsem v drugem polčasu, ko so tudi tekmo odločili v svojo korist. Igralci Kufsteina so vsekakor podcenjevali SAK, kar je priznal tudi njihov trener. Kako naj bi premagali našo obrambo, saj so v 90. minutah le dvakrat ustrelili na gol Adija Prescherna.

Kljub temu, da je ce-

lotno moštvo igralo zelo dobro, lahko izvezemo dva igralca, ki ju lahko imenujemo „očeta“ zmage, **Alojza Sadjaka**, ki je bil kot kapitan moštva vzgled vsem igralcem in kateremu je v 66. minuti, po lepi prodaji Vrabca, uspel odločilni gol, ter **Dinka Vrabca**, ki je pomagal pri prvem голу in je potem v 86. minuti iz

prostega strela poslal žogo naravnost v gol. Nepopisno veselje seveda, ko je sodnik zaključil tekmo.

Po tekmi je trener dr. Ivan Ramšak dejal: „K pravemu nogometu spada pravi ambient, pravo vzdušje – navijači in prava motivacija. Čeprav nam doslej ni šlo tako dobro, smo kljub temu delovali naprej in čakali na uspeh. Sedaj sem prepričan, da bomo v naslednjih treh tekmah osvojili šest točk in se nato lahko mirno in zagotovo zelo motivirani v zimskem času pripravljali na pokalno tekmo in na vigredni del prvenstva.“

Kapitan SAK Alojz Sadjak pa je o tekmi izjavil sledeče: „Mislim, da nas je nasprotnik nekoliko podcenjeval, mi pa smo že takoj od prve minute dalje igrali zelo zbrano in borbeno, spuščali smo se v dvoboje in imeli lepo priložnost že kar na začetku. V drugem polčasu smo postali še močnejši, ni se poznalo, da igra Kufstein v drugi ligi in potem mi je uspel lep gol. Videl sem, da Dinko podaja žogo, ki je prišla zelo nizko, zato sem se vrgel, pogledal še proti голу, zaprl oči in zadela žogo, ki je k moji sreči pristala v голу.“

Zahvalil bi se rad gledalcem, ki jih sicer ni bilo največ, vendar tisti, ki so prišli, so nas burno podpirali in nam tako tudi pomagali.“

V soboto, 23. 10. 1993 gosti SAK v Trnji vasi moštvo Wernberka. V Trnjo vas pride zopet Hansi Gröss, ki je lani igral za SAK, letos pa zabija gole za Wernberg. Navijači, prisrčno vabljeni!

Strelec gola Alojza Sadjaka so po zmagi soigralci pospremili z igrišča na ramena trenerja in igralca Ivana Ramšaka

Sedaj je na vrsti Vienna

Igralci so seveda skupno pričakali žreb za 4. kolo in to v gostilni Krall, kjer so pri skupni večerji posedli pred televizor. Vladala je nepopisna napetost, ko so začeli žrebanje. V glavnem so si vsi želeli prvoligaša, najljubši bi jim bil seveda FC Innsbruck. Ko je bilo jasno, da je njihov nasprotnik Vienna, je za trenutek zavladala tišina, nato pa so se že oglasili prvi in bili v glavnem z žrebom zadovoljni.

Prva mnenja: dr. Ivan Ramšak: „Ta žreb nas skoraj obvezuje, da moramo uspeti in priti v naslednje kolo. Dobro se bomo pripravljali, mogoče pa potem dobimo Tirolce.“

Alojz Sadjak: „Naše možnosti so 50:50. Upa-

mo, da pridemo v še eno kolo višje. Veselim se že svojega prijatelja Baranauskasa, ki sedaj igra pri Vienni, prej pa sva skupaj igrala pri Austrii Celovec.“

Predsednik SAK dr. Roland Grilc: „Z žrebom sem zelo zadovoljen. Proti Dunajčanom še nikoli nismo igrali. Dunajčani pa so ponavadi nekoliko prevzetni in bodo prišli v Celovec in si mislili, da je vse v redu, jih bodo pa dobili.“

Gerhard Pappler: „Vienna je moštvo, ki ga doma lahko premagamo. FC Innsbruck bi bil seveda atraktivnejši nasprotnik, vendar bi bili povsem brez možnosti.“

Marjan Šmid: „Nekoliko sem razočaran, ker

ni manjkalo dosti in bi dobili FC Innsbruck. Športno gledano pa je bolje, da imamo Vienna, ker je tudi moštvo iz II. lige.“

Koroška liga

1. WAC	14	9	4	1	28	12	22
2. VSV	13	9	1	3	22	8	19
3. Treibach	14	7	5	2	18	12	19
4. Rapid Lienz	13	6	5	2	24	10	17
5. SAK	13	8	1	4	22	11	17
6. Breže	14	6	5	3	20	13	17
7. Lendorf	14	6	3	5	16	14	15
8. Wernberk	13	5	4	4	25	21	14
9. Trg	14	5	4	5	18	14	13
10. Austr. Cel.	14	5	3	6	16	16	13
11. Matrei	13	4	4	6	12	16	12
12. Wietersdorf	14	4	4	6	12	16	12
13. Pliberk	13	3	3	7	11	18	9
14. ATUS Borovlje	14	3	3	8	16	32	9
15. ATSV Wolfsb.	14	3	2	9	16	31	8
16. Velikovec	14	0	1	13	8	42	1

Ostali rezultati

Podliga vzhod

St. Michael/Lav. : Bilčovs

0:0

1. razred D

Grebinj : Sele
Globasnica : Šmihel
Šmarjeta : Železna Kapla
Dobrla vas : Frantschach

0:0

2:0

0:1

0:5

Rekreacijski mini golf v Železni Kapli

Bliža se zima in rekreacijski program športne sekcije „Zarje“ v Železni Kapli se izteka. Preteklo soboto so se v športnem centru v Beli pomerili še „mini-golfisti“. Kljub vetrovnemu in hladnemu vremenu se je zbralo 39 tekmovalcev. Razen boja za 1. mesto v splošni moški skupini – preveč je bil to popoldne razpoložen Herbert Kogoj – je bilo vse do konca tekmovanja napeto. Po štirih urah mahanja z nenavadno zakrivljeno palico je bil vrstni red končno znan. Navajam samo prve štiri iz vsake skupine.

Šolarji/šolarke: 1. Gregor Blajs, 2. Marina Kuchar, 3. Roman Ošina, 4. Peter Kulterer;

Mladinci/mladinke: 1. Erich Storgl, 2. Aleksandra Urbančič, 3. Nataša Netschmer, 4. Denis Kovačič;

Ženske: 1. Roswitha Kuchar, 2. Aleksandra Lamprecht, 3. Silvija Ošina, 4. Ida Kovačič;

Moški: 1. Herbert Kogoj (za 18 lukenj je potreboval 45 poskusov), 2. Marjan Oraže (53), 3. Hannes Oraže in Konrad Pasterk (55), 5. Manfred Maloveršnik (57).

KOLESARJENJE

Wrolich – koroški kolesar sezone 93

Z oktobrom se je končala letošnja kolesarska sezona. Koroški kolesarski strokovnjaki so izbrali najboljše kolesarje tekmovalne sezone 1993.

Prvo mesto je pri tem presenetljivo dosegel ko-

roški Slovenec Peter Wrolich, ki je v svojem prvem letu pri amaterjih bil tudi član kadra za svetovno prvenstvo.

Drugo mesto je zasedel Didi Hauser, tretji pa je postal Beljačan Thomas Ovsenk. Čestitamo!